

Олександра ЯЦКУРСЬКА (НАЗАР),
1927 р. н., с. Сагринь

Я — страдниця села Сагринь Грубешівського повіту. Це відбулося 9 березня 1944 року. Я з двома своїми братами проживала тимчасово в Сагрині, оскільки там була українська міліція, і ми вважали Сагринь безпечним сховищем. Сама я — жителька Модриня. Ми, я і два старших моїх брати, винаймали у знайомих кімнатку, а батьки приїжджали до нас на ніч. Так ми вже два роки в хаті своїй не ночували. Останній раз перед смертю батьки переночували з нами і о годині десятій поїхали додому кіньми, а ми остались. За години дві приїхав сусідський хлопець, схрещений з польською родиною (мав сестру заміжною за поляком). Їх поляки не зачіпали, захищали, як своїх. Я глянула через вікно і кажу: “Дуда Ромка приїхав, щось у нас зле”. Він зразу прийшов до хати і сказав: “Я приїхав, бо в мого брата в stodолі був дідо ваш і просив мене дуже, щоб я сказав, що забили вашого тата, а маму ранили”.

Ми наробили там такого руху! Хотіли відразу йти додому, та побоялися. А вночі почалося пекло. Я бачила все, бо нікуди не втікала. Брати побігли, а я залишилась. З хатини бачила, як господар виносить дітей (там було троє дітей) і якусь перину в льошок на подвір’ї. Гноєм закиданий, він навіть не був помітний...

Коли вже запальні кулі запалили село, тоді мені стало страшно і я сховалась за хатою: там був плетений хлівець. Я сіла за яслами і думала, що мене там ніхто не побачить. Але коли все стало горіти, я все ж таки скочила в льошок. Там сидів старий господар і дочка з трьома дітьми. Так і спаслася. Лежала до суботи. Чула, як пробігли над нами поляки з криком: “Юш нема нікого!” – і крили матом по-польськи. Речі, які брати повикидали надвір, порозбивали, пусті валізки покидали у вогонь і побігли.

На третій день ми вилізли зі сховища. Довкола стирчали тільки комини. З других колоній принесли трошки хліба, але ми довго не їли. Зібрали вози, поклали ранених на фіри і помалу пішли до Грубешева на ніч. Така от історія. А мої батьки там лишилися, на кольонії. Аж за 6 тижнів моєї товаришки батько і мамина сестра знайшли їх. З тата і мами залишились одні кості. Батько моєї товаришки позбирав ці кості у кошик, який на подвір'ї знайшов, і там же закопав. А через тиждень ми з тіткою, маминою сестрою, крадькома поставили на тому місці такий собі хрестик... Було мені тоді 17 літ...